

Olsztyn, dnia 22 listopada 2018 r.

PS-IV.431.2.16.2018.KG

Pani
Małgorzata Dzierniejko
Dyrektor Domu Pomocy
Społecznej „Jawor”
w Markowskich

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, przeprowadził w dniach: 12-13 lipca 2018 r. kontrolę doraźną Domu Pomocy Społecznej „Jawor” w Markowskich. Kontrola przeprowadzona została w siedzibie jednostki kontrolowanej.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 22 pkt 9a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 1508 ze zm.) - zwanej dalej ustawą, rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz.U. Nr 61, poz. 543 ze zm.) oraz upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr FK-IV.0030.550.2018 z dnia 28 czerwca 2018 r.

Przedmiotem kontroli była ocena standardu usług opiekuńczych i przestrzegania praw mieszkańców Domu Pomocy Społecznej „Jawor” w Markowskich, w związku z pismem, które wpłynęło do Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, dot. zdarzenia, w wyniku którego mieszkanka DPS doznała obrażeń.

Ustalenia kontroli zostały przedstawione w protokole, podpisanym przez Panią 23 października 2018 r. (data wpływu do tut. Urzędu 25 października 2018 r.). Do protokołu nie wniosła Pani zastrzeżeń.

Ustaień kontroli dokonano na podstawie analizy dokumentów, wizji lokalnej, obserwacji i rozmów z mieszkańcami i pracownikami Domu oraz wyjaśnień i informacji udzielonych w związku z prowadzoną kontrolą przez Panią, osobę prowadzącą Dom oraz pracowników Domu.

Na podstawie przeprowadzonej kontroli działalność Domu Pomocy Społecznej „Jawor” w Markowskich oceniono negatywnie.

Dom Pomocy Społecznej „Jawor” w Markowskich jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej, prowadzoną przez p. Anetę Jaworowską w ramach działalności gospodarczej, pn. Indywidualna Praktyka Pielęgniarska. Jednostka dysponuje 43 miejscami.

W dniu kontroli 12 lipca 2018 r. liczba mieszkańców Domu wynosiła 45 i przewyższała o 2 liczbę miejsc wskazaną w zezwoleniu Wojewody Warmińsko-Mazurskiego (decyzja znak: PS-IV.9423.3.3.2017.KH z 25 kwietnia 2017 r. dot. zwiększenia do 43 liczby miejsc w DPS).

Powyższa nieprawidłowość skutkowała brakiem realizacji usług na poziomie obowiązującego standardu.

Ustalono, że według stanu na dzień 12 lipca 2018 r. wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego wynosił 0,48. Do wyliczenia przyjęto liczbę 20 osób zatrudnionych w ramach 20 etatów oraz 2 wolontariuszy, w stosunku do liczby 45 mieszkańców, przebywających w dacie kontroli w DPS. W związku z powyższym Dom nie spełniał wskaźnika zatrudnienia, o którym mowa w § 6 ust. 2 pkt 3 lit. c rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 734 ze zm.). Zgodnie z ww. rozporządzeniem, wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego powinien wynosić nie mniej niż 0,5 na jednego mieszkańca.

Stwierdzona nieprawidłowość skutkuje obniżonym poziomem świadczonych usług na rzecz mieszkańców.

Stwierdzono ponadto, że kontrolowany Dom nie spełniał warunków w zakresie usług bytowych. W 2 pokojach zamieszkiwało po 4 mieszkańców, niebędących osobami leżącymi. W pokojach mieszkalnych stwierdzono również brak m. in. krzesel.

Zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 3 lit. b i c rozporządzenia w sprawie dps, Dom uznaje się za spełniający warunki, jeżeli pokój wieloosobowy, w przypadku osób poruszających się samodzielnie – jest przeznaczony dla nie więcej niż trzech osób; w przypadku osób leżących – jest przeznaczony dla nie więcej niż czterech osób. Wyposażony jest między innymi w łóżko lub tapczan, szafę, stół, krzesła, szafkę nocną dla każdego mieszkańca (...).

Stwierdzona nieprawidłowość skutkuje obniżonym poziomem świadczonych usług na rzecz mieszkańców.

Zespół inspektorów przeprowadził wizję lokalną pomieszczeń DPS i stwierdził, że pomieszczenia mieszkalne, pomieszczenia ogólnodostępne były czyste i estetyczne, wolne od nieprzyjemnych zapachów.

W toku kontroli poddano analizie akta osób zatrudnionych w Domu Pomocy Społecznej. Stwierdzono, że spośród 12 osób zatrudnionych na stanowisku opiekuna, 6 nie spełniało wymogów kwalifikacyjnych, niezbędnych do zatrudnienia na zajmowanym stanowisku pracy. Ustalono, że 3 osoby posiadały wykształcenie podstawowe, 1 osoba posiadała wykształcenie gimnazjalne, zaś 2 osoby – wykształcenie zawodowe.

Stwierdzona nieprawidłowość może skutkować obniżeniem jakości świadczonych usług.

Oдноśnie spraw poruszanych w piśmie dokonano następujących ustaleń:

Informacje w przedmiocie braku dostatecznej opieki nad pensjonariuszami Domu, tym samym narażenia na utratę życia i zdrowia mieszkanki, zostały potwierdzone.

Analiza obsady kadrowej na dyżurach, wykazała, że na dyżurze dziennym pracowało średnio 3-4 pracowników (zdarzały się przypadki, że na dyżurze pracowało 2 pracowników), natomiast na dyżurze nocnym pracowało 2 pracowników.

Uwzględniając powyższe, a także liczbę mieszkańców Domu, która przewyższała liczbę statutową miejsc, zakres udzielanej im pomocy oraz liczbę mieszkańców wymagających pomocy w wykonywaniu podstawowych czynnościach życiowych, zespół inspektorów stwierdził, że obsada kadrowa w porze nocnej, szczególnie w okresie letnim, była zbyt mała.

W czasie, gdy doszło do zdarzenia, które zostało opisane w piśmie skierowanym do tut. Urzędu, a także wg danych na dzień kontroli, DPS nie spełniał wskaźnika zatrudnienia pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego, którego posiadanie warunkuje efektywną realizację usług opiekuńczych i wspomagających.

Powyższe skutkowało brakiem możliwości zapewnienia opieki odpowiadającej potrzebom mieszkanki i narażeniem jej na utratę zdrowia.

W zakresie indywidualnego planu wsparcia mieszkanki stwierdzono nieprawidłowości:

- brak podpisu mieszkanki oraz informacji nt. przyczyny braku możliwości udziału mieszkanki w jego opracowaniu. Powyższe wskazuje na to, że plan został opracowany bez jej udziału;
- brak podpisu pracownika pierwszego kontaktu pod oceną realizacji planu. Pod planem podpisał się terapeuta zajęciowy pomimo, że plan zawierał miejsce na podpisy członków zespołu terapeutyczno-opiekuńczego;
- brak, w planie wsparcia mieszkanki, informacji nt. stanu jej zdrowia;
- brak dostosowania indywidualnego planu wsparcia do aktualnych potrzeb i możliwości mieszkanki;
- brak rodzaju, zakresu programowego oraz wymiaru czasu zajęć rehabilitacji społecznej, o których mowa w § 5 ust. 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 stycznia 2014 r. w sprawie zajęć rehabilitacji społecznej w domach pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi (Dz.U. poz. 250).

Stwierdzone nieprawidłowości skutkowały brakiem możliwości efektywnego oddziaływania terapeutyczno-opiekuńczego i poprawy funkcjonowania społecznego mieszkanki.

W toku prowadzonej kontroli stwierdzono, że mieszkanka przywiązana była szalikiem do wózka inwalidzkiego. Zgodnie z art. 18 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2018 r., poz. 1878), przymus bezpośredni wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, przy wykonywaniu czynności przewidzianych w tej ustawie, można stosować tylko wtedy, gdy przepis ww. ustawy do tego upoważnia. Natomiast zgodnie z art. 55 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, organizacja domu pomocy społecznej, zakres i poziom usług świadczonych przez dom powinien uwzględniać w szczególności wolność, intymność, godność

i poczucie bezpieczeństwa mieszkańców domu oraz stopień ich fizycznej i psychicznej sprawności.

Powyższe skutkowało nieprzestrzeganiem przepisów prawa.

Ponadto stwierdzono, że wyposażenie pokoju mieszkanek stanowił m.in. tapczan, który nie był zabezpieczony przed upadkiem mieszkanek.

Biorąc powyższe pod uwagę udzielono instruktażu dyrektorowi jednostki, że w przypadku wózka inwalidzkiego należy stosować specjalistyczny pas, uniemożliwiający zsuniecie się osoby z siedziska, jak również należy rozważyć wyposażenie tapczanu w elementy zabezpieczające (barierki) lub zamianę łóżka z odpowiednimi zabezpieczeniami.

W toku prowadzonej kontroli w pokoju mieszkanek została wykonana próba działania systemu przyzywowo-alarmowego. W związku z tym, że oczekiwanie na reakcję personelu trwało kilka minut i nie była to reakcja natychmiastowa, zespół inspektorów udzielił stosownego instruktażu.

Potwierdzono również informację dotyczącą braku powiadomienia osoby bliskiej mieszkanek Domu o zaistniałym zdarzeniu. Z ustaleń kontrolnych wynika, że ww. dowiedziała się o powyższym zdarzeniu następnego dnia, podczas wizyty w DPS.

Z uwagi na wymóg przestrzegania praw mieszkańców placówki, jak również zapisy zawarte w umowach pomiędzy stronami a podmiotem prowadzącym, Dom powinien niezwłocznie poinformować rodzinę o zdarzeniu.

Powyższa nieprawidłowość skutkowała brakiem wiedzy rodziny mieszkanek DPS o zaistniałym zdarzeniu.

Analiza umów zawartych pomiędzy stronami a podmiotem prowadzącym Dom wykazała, że zawierają one niedozwolone postanowienia, tj.:

- brak, w umowach, zapisu dot. świadczenia przez Dom usług wspomagających, o których mowa w art. 55 ust.1 ustawy o pomocy społecznej oraz w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej;
- zobowiązanie zleceniodawcy do ponoszenia kosztów związanych ze środkami farmaceutycznymi i materiałami opatrunkowymi, co jest niezgodne z art. 58 ustawy o pomocy społecznej;
- brak dokonywania zwrotów środków pieniężnych, w przypadku niezrealizowania usługi;
- rozwiązanie umowy ze skutkiem natychmiastowym;
- żądanie odszkodowania za szkody wyrządzone przez pensjonariusza osobom trzecim.

Powyższe nieprawidłowości skutkują zobowiązaniami stron umowy w sposób niekorzystny dla konsumenta.

Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości były z Panią na bieżąco omawiane. Udzielono instruktażu, o którym mowa powyżej i w protokole z kontroli.

Osobą odpowiedzialną za stwierdzone nieprawidłowości jest Pani, jako dyrektor jednostki. Przyczyną wystąpienia nieprawidłowości był niedostateczny nadzór z Pani strony,

nieprawidłowa organizacja pracy, niestosowanie przez osoby odpowiedzialne za realizację zadań, obowiązujących przepisów prawa.

W związku ze stwierdzonymi w toku kontroli nieprawidłowościami, działając w oparciu o art. 128 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, wnoszę o podjęcie przez Panią stosownych działań mających na celu ich wyeliminowanie oraz niezwłoczną realizację następujących zaleceń:

1. Bezwzględnie przestrzegać wymogu spełniania wskaźnika zatrudnienia pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego, zgodnie z § 6 ust. 2 pkt 3 lit.c rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 734 ze zm.). W celu efektywnej realizacji usług opiekuńczych i wspomagających zatrudnić odpowiednią liczbę pracowników.
2. Przestrzegać obowiązku zatrudniania na stanowisku opiekuna osób spełniających wymogi kwalifikacyjne w stosunku do zajmowanych stanowisk, określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 15 maja 2018 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz.U. poz. 936).
3. Dostosować warunki mieszkaniowe w pokojach wieloosobowych do wymogów standardu pod względem liczby osób w nich zamieszkałych, określonych w § 6 ust. 1 pkt 3 lit.b rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 734 ze zm.).
4. Dostosować warunki mieszkaniowe w pokojach wieloosobowych do wymogów standardu pod względem wyposażenia, określonych w § 6 ust. 1 pkt 3 lit.c rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 734 ze zm.).
5. Zaprzestać przyjmowania mieszkańców do Domu Pomocy Społecznej ponad stan wynikający z liczby miejsc określonych w zezwoleniu Wojewody Warmińsko – Mazurskiego z dnia 25 kwietnia 2017 r., zgodnie z którym Dom przeznaczony jest dla 43 osób.
6. Dokumentować zapoznanie mieszkańca z indywidualnym planem wsparcia, jak również z oceną jego realizacji, poprzez złożenie przez niego podpisu, jeśli jest to możliwe lub zamieszczać adnotację, że podpis jest niemożliwy ze względu na stan zdrowia, stosownie do § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 734 ze zm.).
7. Dokumentować udział pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego, w tym pracownika pierwszego kontaktu, w realizacji indywidualnego planu wsparcia mieszkańca, zgodnie z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 734 ze zm.).
8. Założenia planu modyfikować adekwatnie do zmieniających się potrzeb i możliwości mieszkańców. W indywidualnym planie wsparcia mieszkańców zawierać informacje dot. stanu ich zdrowia. Zaktualizować indywidualny plan wsparcia mieszkanki, w tym dot. stanu zdrowia.

9. W indywidualnych planach wsparcia określać rodzaj, zakres programowy oraz wymiar czasu zajęć rehabilitacji społecznej, zgodnie z § 5 ust. 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 stycznia 2014 r. w sprawie zajęć rehabilitacji społecznej w domach pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi (Dz.U. poz. 250).
10. Zweryfikować zapisy w umowach cywilnoprawnych, w celu wyeliminowania niedozwolonych postanowień.
11. Przestrzegać praw mieszkańców oraz postanowień umów zawieranych z członkami ich rodzin dot. informowania rodziny mieszkańca o pogorszeniu się jego stanu zdrowia.

Uwzględniają instruktaż udzielony przez zespół inspektorów w czasie prowadzenia kontroli doraźnej w Domu Pomocy Społecznej „Jawor” w Markowskich wskazując następujące działania:

1. Podjąć działania w kierunku zwiększenia liczby pracowników pełniących dyżury nocą.
2. W przypadku potrzeb osoby poruszającej się na wózku inwalidzkim, stosować specjalistyczny pas uniemożliwiający zsuwanie się jej z siedziska.
3. Wyposażyć pokoje mieszkańców, uwzględniając ich stan zdrowia, w tapczany lub łóżka posiadające zabezpieczenia przed upadkiem.

Proszę o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego o realizacji zaleceń, uwag i wniosków w terminie 30 dni, powołując się na znak pisma.

Informuję ponadto, że zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, w przypadku niepodjęcia lub niewykonania czynności wynikających z zaleceń pokontrolnych, o których mowa w art. 128, mających na celu ograniczenie lub likwidację stwierdzonych istotnych uchybień lub nieprawidłowości w zakresie działań i usług objętych standardami, świadczonych przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej albo kontrolowane jednostki, wojewoda może orzec o czasowym lub stałym cofnięciu zezwolenia na prowadzenie placówki.

Jednocześnie na podstawie art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od daty otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia. Wojewoda ustosunkuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia.

W przypadku nieuwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni obowiązana jest do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków.

W przypadku uwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń, o których mowa wyżej, jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, o których mowa w art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych przez wojewodę zastrzeżeń.

Z up. WOJEWODY
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
Joanna Jabłonka-Kostrau
ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej

KIEROWNIK ODDZIAŁU

Ewa Kordalska